

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ
ХЯРГАС НУУР-ЗАВХАН ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГААНЫ
ДАРГЫН ТУШААЛ

2023 оны 04 сарын 10 өдөр

Дугаар 1/06

Улиастай

Ус ашиглах зөвшөөрөл
олгох тухай

Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 28.11 дэх заалт, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх заалт, Монгол улсын засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газрын 2023 оны 03 дугаар сарын 14-ний өдрийн 39 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Завхан аймгийн Дөрвөлжин суманд орших MV-13409A тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий "Баян-Айраг" ордыг эзэмшигч "Баян-Айраг эксплорэйшн" ХХК-нд 2023 онд ажилчдын унд ахуйн хэрэгцээнд 31,484.7 м³/жил, технологийн хэрэгцээнд 212,785.92 м³/жил, зам талбайн тоосжилт дарахад 160,380.0 м³/жил, биологийн нөхөн сэргээлт, мод тарьж ургуулах усалгаанд 181,120.0 м³/жил, ерөмдлөгийн ажилд 700.0 м³/жил ус ашиглахыг зөвшөөрсүгэй.

2. "Баян-Айраг эксплорэйшн" ХХК-тай ус ашиглах гэрээ байгуулахыг Усны барилга байгууламж, үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн ус ашиглалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн /Ц.Отгонбилэг/-д даалгасугай.

3. Дараах арга хэмжээг авч ажиллахыг ус ашиглагч "Баян-Айраг эксплорэйшн" ХХК-ны захирал /Ю.Энхтүвшин/-д үүрэг болгосугай.

3.1 Ахуйн бохир усыг "Хаягдал ус, Ерөнхий шаардлага" MNS4943:2015 стандартын шаардлагад нийцүүлэн байгальд нийлүүлэх;

3.2 Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны А-156 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"-ын хэрэгжилтийг ханган ажиллах;

3.3 Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуучлалын сайд, Барилга хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 хамтарсан тушаалаар батлагдсан "Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам"-ын хэрэгжилтийг хангах;

3.4 Усны тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлж, ус ашиглалтын тайлан мэдээг тогтоосон хугацаанд тайлагнаж байх;

4.Энэхүү тушаал болон ус ашиглах гэрээний хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллахыг ахлах мэргэжилтэн /Т.Даваажаргал/-д даалгасугай.

ДАРГА

Э.ЗОЛ-ОД

D:\doc\Tushaal\2023.docx

Батлав.

Хяргас нуур - Завхан голын сав газрын захиргааны дарга

Э. Зол-Од

Батлав

Баян Айраг Эксплорэйшн ХХК-ийн Гүйцэтгэх Захирал

Питер Томпсон

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2023 оны 04 сарын

11-ны өдөр

Дугаар 01

Завхан аймаг, Улиастай сум

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 28.11, 29.1-д -д заасны дагуу Монгол улсын засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газрын 2023 оны 03 дугаар сарын 14-ны өдрийн 39 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлт, Хяргас нуур-Завхан голын сав газрын захиргааны даргын 2023 оны 04 дугаар сарын 10 -ний өдрийн А/06 тоот тушаалаар олгосон ус ашиглах зөвшөөрлийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж: Хяргас нуур – Завхан голын сав газрын захиргааны Усны барилга байгууламж, үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн, ус ашиглалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Цаваандорж овогтой Отгонбилэг,

Ус ашиглагчийг төлөөлж: Улаанбаатар хотын Сүхбаатар дүүргийн 8 дугаар хороо, жанжин Сүхбаатарын талбай 2, Централ Тауэр 7 давхарт байрлах Баян Айраг Эксплорэйшн ХХК (9019015031 Улсын бүртгэл 9019015031, Регистрийн дугаар 2708701)-ийн Байгаль орчны захирал Грайм Жонсон нар Завхан аймгийн Эрдэнэхайрхан сумын Хайрханы хөндийн газрын доорх усыг ашиглах талаар харилцан тохиролцон энэхүү гэрээг 2023 оны 12-р сарын 31-н хүртэлх хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Ажиллагсдын унд ахуй болон үйлдвэрлэлийн технологийн усны хэрэгцээнд:

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: нийт 585,470.62 м³/жил

2.2.1 Технологийн ус 212,785.92 м³

2.2.2 Биологийн нөхөн сэргээлтэнд 181,120.0 м³

2.2.3 Унд ахуйн хэрэгцээ 31,484.7 м³

2.2.4 Зам талбайн тоосжилт дарах 160,380.0 м³

2.2.5 Өрөмдлөгт ашиглах ус 700.0 м³

2.2.6. Баян Айраг Эксплорэйшн ХХК-ийн 2023 онд ашиглах усыг доорх өрөмдмөл худгуудаас авч ашиглана.

№	Худгийн нэр	Х	у	Худгийн гүн	Ундарга л/с	Тоолуурын	
						Марк	Дугаар
1	Худаг 1	658058	5301063	190	2	LXSG-100	24773
2	Худаг 2	658244	5302048	124	5	LXSG-100	26557
3	Худаг 3	657956	5301666	90	15	LXSG-100	26556

2.2.7. үйлчилгээ, м3/жил

Хамааралгүй

2.2.8. эмчилгээ, сувилгаа, хүн/жил *Хамааралгүй*

2.3. Усны чанар, найрлага: Ил уурхайн олборлолтын талбайн хяналтын цооногууд, Их хайрхан хөндийн хяналтын цооногууд болон ашиглалтын худгуудын усны чанарын шинжилгээг улирал бүр хийлгэж, дүнг улирал бүр Хяргас нуур Завхан голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

2.4. Усны эх үүсвэрийн

Байршил:

- Эрдэнэ хайрхан сумын Алтан багийн Их хайрхан хөндийн гүний усны 3 ширхэг худаг (Худаг 1, 2, 3)
- Дөрвөлжин сумын Цогт багийн нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй Баян Айраг ил уурхайн шавхалтын ус

Барилга байгууламж: Өрөмдмөл худаг

Тоног төхөөрөмжийн нэр, **Худаг 1**

марк: Грунт фос ус өргөгч, SPSGO-14 маркийн 3.7 kW хөдөлгүүртэй

Тоног төхөөрөмжийн нэр, **Худаг 2**

марк: Грунт фос ус өргөгч, SPSGO-14 маркийн 7.5 kW хөдөлгүүртэй

Тоног төхөөрөмжийн нэр, **Худаг 3**

марк: Грунт фос ус өргөгч, SPSGO-14 маркийн 37kW хөдөлгүүртэй

Тоног төхөөрөмжийн нэр, **Дахин дамжуулах станц**

марк: Грунт фос – DKD маркийн насосоор ус шахна, хүчин чадал 433 м³/цаг, Нийт усан сангийн багтаамж: 34555,0 м³

2.5. Хаягдал ус:

Хэмжээ: Унд ахуйн хэрэгцээнд нормоор тооцоход жилд 31,484,7 м³ ус хэрэглэж, хэрэглээнээс гарсан ахуйн бохир усыг бага оврын цэвэрлэх байгууламжаар цэвэрлэн ашиглана.

2.5.1. Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах

2.6. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин:

Цэвэрлэх байгууламжийн байршил Солбилцол N 47°48'09" E 94°54'30"

Хүчин чадал Хоногт 100м³ ахуйн бохир усыг цэвэрлэх

Технологи Механик болон биологийн арга

Цэвэрлэгээний түвшин Дахин ашиглах цэвэрлэсэн ус MNS 6734:2018 стандартын шаардлагыг хангасан байх

2.6.1. Бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн ил задгай хаяхгүй байх.

2.7. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.7.1. Малчдын болон ашиглалтын худаг, хяналтын цооногуудын усны чанар, гүний усны түвшинд хэмжилт хийж хэмжилтийн үр дүнг хагас, бүтэн жилээр 2 удаа хийж мэдээг ирүүлэх.

2.7.2. Ахуйн цэвэрлэх байгууламжаас цэвэрлэгдэн гарсан саарал усыг ногоон байгууламж, замын тоосжилт бууруулах зорилгоор дахин ашиглаж цэвэр усны нөөцийг хэмнэнэ. Үйлдвэрлэлийн ажлын үед гарах болон

- ахуйн бохир усыг цэвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, бохир усны цэвэршилтийн зэргийг хянах зорилгоор усанд хими, бактериологийн шинжилгээг тогтмол хийх.
- 2.7.3. Байгаль орчны итгэмжлэгдсэн лабораториор орчны хяналт шинжилгээ хийлгэх арга хэмжээ авч, усны бохирдол, усны нөөцийн байдалд хяналт тавьж ажиллана. /улирал бүр/
- 2.7.4. Ус ашиглалтын явцыг хянаж, усыг зохистой ашиглана.
- 2.7.5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2023 онд 177.07 сая төгрөг, үүнээс усны бохирдол, нөлөөллийг бууруулахад зориулж 45.4 сая төгрөг тусгасан байна. Төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хийх.
- 2.7.6. Усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлтийг Усны газраар дахин гаргуулах
- 2.7.7. Завхан аймгийн Эрдэнэхайрхан, Дөрвөлжин сумдын усны тоо бүртгэлийн ажлыг хамтран зохион байгуулах.

2.8. Усны тоолуурын :

Төрөл, нэр, дугаар: **Худаг 1**
Тоолуурын дугаар: 027773
Загвар: LXLG – 100
Тоолуурын тоо: 1
Суурилуулсан байгууллага: Амь Ус Трэйд ХХК
огноо: 2022 оны 12 дугаар сарын 20
Баталгаажуулсан байгууллага: Стандарт, хэмжил зүйн газар
огноо: 2022 оны 08 дугаар сарын 08
Тоолуурын заалт: 9962 м³
(2023 оны 4 дүгээр сарын 09-ний байдлаар)

Төрөл, нэр, дугаар: **Худаг 2**
Тоолуурын дугаар: 026557
Загвар: LXLG-100
Тоолуурын тоо: 1
Суурилуулсан байгууллага: Амь Ус Трэйд ХХК
огноо: 2022 оны 12 дугаар сарын 20
Баталгаажуулсан байгууллага: Стандарт, хэмжил зүйн газар
огноо: 2022 оны 09 дугаар сарын 02
Тоолуурын заалт: 7621 м³
(2023 оны 4 дүгээр сарын 09-ний байдлаар)

Төрөл, нэр, дугаар: **Худаг 3**
Тоолуурын дугаар: 026556
Загвар: LXLG-100
Тоолуурын тоо: 1
Суурилуулсан байгууллага: Амь Ус Трэйд ХХК
огноо: 2022 оны 12 дугаар сарын 20
Баталгаажуулсан байгууллага: Стандарт, хэмжил зүйн газар

огноо: 2022 оны 09 дүгээр сарын 02
Тоолуурын заалт: 7600 м³
(2023 оны 4 дүгээр сарын 09-ний
байдлаар)

2.9. Эрдэнэхайрхан сумын байгаль хамгаалагч, БОХУ-ын байцаагч болон Сав газрын захиргаа, Баян Айраг Эксплорэйшн ХХК-ийн мэргэжилтэн нарыг байлцуулан цэвэр усны тоолуурын заалтыг 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар дуусгавар болгон баталгаажуулж, дараа оны 1 дугаар сарын 1-ээс хойших заалтыг тайлант оны ус ашиглалтын мэдээнд оруулж байх.

2.10. Ус ашиглах гэрээний дуусах хугацааг 12-р сарын 31-ны өдрөөр дуусгавар болгож, дараа оны 1-р улиралд багтаан зөвшөөрөл, гэрээ дүгнэлтээ гаргуулсан байна.

2.11. Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх, хайс хашлага тэмдэгжүүлэлтийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах.

2.12. Ууршилтаар алдагдах усны алдагдлыг багасгах арга хэмжээ авч ажиллах

2.13. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

2.13.1. Технологийн усны хэрэглээ:

$2716 \times 1.8 = 4888.8$ /итгэлцүүр/

$212,785,92 \text{ м}^3 \times 4888,8 = 1,568,175,487.2$ ₮

$1,568,175,487.2 \text{ ₮} \times 0,35 = 364,093,732$ ₮

2.13.2. Биологийн нөхөн сэргээлт

$2716 \times 0.25 = 679$ ₮

$181,120,0 \text{ м}^3 \times 679 = 122,980,480$ ₮

$122,980,480 \text{ ₮} \times 0.1 = 12,298,048,0$ ₮

2.13.3. Зам талбайн тоосжилт

$2716 \times 2 = 5432$ /итгэлцүүр/

$160,380 \text{ м}^3 \times 543.2 = 87,118,416$ ₮

$87,118,416 \text{ ₮} \times 0.3 = 26,135,524.8$ ₮

Нийт төлбөр:

$364,093,732 + 12,298,048 + 26,135,524.8 = 402,527,304.79$ төг

/ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ/

а. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1 дэх заалтын дагуу унд ахуйд жилд ашиглах **31,484.7** м³/жил усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

б. Хайрханы хөндийд байрлах ашиглалтын худгуудаас авч байгаа гүний ус ашигласан төлбөр болон уурхайн шавхалтын ус ашигласан төлбөрийг Завхан аймгийн Төрийн сангийн 1165117377 тоот дансанд төвлөрүүлэх

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.5.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.5.2. аль нэг тал татан буугдсан бол.

4.5.3. ус ашиглагчийн үүрэг болон гэрээнд заасан үүргээ биелүүлээгүй;

4.5.4. байгаль орчныг хамгаалах тухай болон усны тухай хууль тогтоомж зөрчсөн;

4.5.5. ус ашигласны болон бохирдуулсны төлбөрийг тогтоосон хугацаанд нь төлөөгүй;

4.5.6. усны эх үүсвэрийг бохирдуулсан;

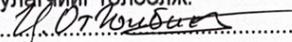
4.5.7. усны тоолуур болон тохиргооны тоног төхөөрөмж суурилуулаагүй буюу ашигласан усны тооцоог хуурамчаар тооцсон;

4.5.8. сав газрын захиргааны шийдвэрээр;

4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

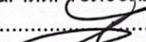
Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

.....

Хяргас нуур-Завхан голын сав газрын захиргааны Усны барилга байгууламж, үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн ус ашиглалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Цаваандорж овогтой Оттонбилэг

Харилцах утас: 89098282

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

.....

Баян Айраг Эксплорэйшн ХХК-ийн Байгаль Орчны захирал Грайм Жонсон

Харилцах утас: 89114286